

1. Odpoveď ministra obrany Slovenskej republiky J. Naďa na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Svrčka podanú 2. februára 2022 vo veci Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických

**MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Jaroslav Naď
minister

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
09 -02- 2022		
Číslo spisu: <i>PREDS-23-1/2022</i>		
Listy: <i>11</i>	Prílohy: <i>11 8</i>	
RZ	ZH	LU

Bratislava *4* februára 2022
Č. p.: OdVPD-17-4/2022

Vážený pán poslanec,

v odpovediach na otázky uvedené vo Vašej interpelácii vo veci Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických mi dovoľte uviesť nasledovné.

1. Odpoveď k čl. 17 ods. 1:

Poskytnutie takéhoto benefitu pre vybranú skupinu osôb nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky je pre Slovenskú republiku výhodné. Na základe rokovaní so Spojenými štátmi americkými bude na území Slovenskej republiky prítomný len obmedzený počet osôb. Navrhované oslobodenie ozbrojených síl Spojených štátov amerických a dodávateľov od daní a poplatkov nepovažujeme za výpadok príjmov štátneho rozpočtu. V prípade, že Slovenská republika neuzatvorí so Spojenými štátmi americkými predmetnú dohodu, nebude existovať právny základ pre uskutočnenie investícií Spojených štátov amerických do obrannej infraštruktúry Slovenskej republiky. A teda, z investovaných prostriedkov nebudú žiadne odvedené do štátneho rozpočtu vo forme daní a poplatkov a na modernizáciu slovenskej obrannej infraštruktúry potrebné nájsť potrebné finančné prostriedky z vlastných národných zdrojov.

V prípade uzatvorenia predmetnej dohody nastane z rozpočtového hľadiska taká istá situácia, keďže finančné prostriedky vlády USA nebudú smerované do štátneho rozpočtu, ale budú využité priamo na jednotlivé infraštruktúrne projekty. Slovenská republika však získa modernú obrannú infraštruktúru. V tomto zmysle prinesie uzavretie dohody o obrannej spolupráci so Spojenými štátmi americkými

rozsiahle výhody, keďže potrebná modernizácia sa bude môcť uskutočniť a verejné financie nebudú dodatočne zaťažené.

V súlade s diplomatickou praxou sú napr. medzinárodné organizácie alebo zastupiteľské úrady štandardne oslobodené od platenia daní z príjmu a sociálnych a zdravotných odvodov v krajine rezidencie. Pri oslobodení od dane na súkromné účely v zmysle čl. 17 ide o rovnaký princíp aký platí pri členoch diplomatických misií a ďalších zástupcoch štátov na území iného štátu, ktorí sú vyňatí z daňovej, colnej a poplatkovej povinnosti (Viedenský dohovor o diplomatických stykoch, Čl. 28). V DCA je vymedzené aké konkrétne príjmy zamestnancov USA na území SR sa nezdaňujú ako aj vyňatie tovarov a služieb nadobudnutých pre vlastnú osobnú potrebu.

2. Odpoveď k čl. 30 ods. 3:

Dohoda o obrannej spolupráci predstavuje medzinárodnú zmluvu v zmysle čl. 2 ods. 1 písm. a) Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Článok 60 predmetného dohovoru stanovuje ako dôvod na zánik alebo prerušenie jej vykonávania podstatné porušenie dvojstrannej zmluvy jednou zo zmluvných strán. Vami uvedený príklad by spadal pod uvedený článok 60 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve a oprávňoval by Slovenskú republiku odstúpiť od Dohody, bez potreby explicitného zakotvenia tohto práva v zmluve.

Vami navrhované upravenie dohody nie je možné, vzhľadom na skutočnosť, že po podpise Dohody je jej text nemenný. Do kompetencií NR SR v zmysle Ústavy SR nespadá oprávnenie meniť text už dojednanej medzinárodnej zmluvy. Doba platnosti Dohody v dĺžke 10 rokov bola stanovená s ohľadom na rozsiahle plánované investičné aktivity zo strany USA do slovenskej obrannej infraštruktúry.

3. Odpoveď k čl. 3 ods. 3:

Prípadnú možnosť na rozmiestnenie materiálu ozbrojených síl USA je upravený v čl. 4 dohody. Predmetný článok detailne popisuje, že akékoľvek prípadné rozmiestnenie materiálu na slovenskom území sa uskutoční na základe vzájomnej dohody a na miestach a v rozsahu, ktorý bude taktiež vzájomne dohodnutý. Slovenská republika bude teda mať vopred úplný prehľad o tom, čo USA v dohodnutom prípade môžu na našom území rozmiestniť.

Zároveň si Vás dovoľím vyvieť z omylu, že ozbrojené sily USA môžu bezplatne užívať majetok súkromných osôb. Z čl. 3 ods. 3 DCA nevyplýva priama povinnosť ani pre samosprávu, ani pre fyzické osoby, poskytovať ich vlastný majetok či už dočasne alebo dlhodobo. Akékoľvek požiadavky či už Slovenskej republiky alebo Spojených štátov amerických na využívanie priestorov mimo tých, ktoré sú vo vlastníctve Ministerstva obrany SR, budú predmetom rokovaní medzi žiadateľom (USA) a vlastníkom predmetného majetku. DCA upravuje len povinnosť Ministerstva obrany SR pomôcť Spojeným štátom americkým v prípade

ich záujmu nadviazať kontakt s vlastníkom danej nehnuteľnosti. Táto pomoc zo strany Ministerstva obrany SR bude v zmysle DCA bezodplatná, podmienky prípadného využívania nehnuteľnosti však budú výsledkom dohody medzi vlastníkom a žiadateľom.

4. Odpoveď k čl. 4 ods. 1:

Daná problematika je upravená v čl. 4 ods. 2, ktorý ukladá povinnosť USA vopred informovať slovenského výkonného zástupcu o typoch, množstvách a harmonogramoch dodávok obranných zariadení, zásob a materiálu, ktoré majú ozbrojené sily USA v úmysle prepraviť alebo rozmiestniť na území Slovenskej republiky, ako aj o dodávateľoch USA, ktorí takéto dodávky uskutočňujú.

USA sa v čl. 4 ods. 1 zaväzujú rešpektovať zákony SR, ktorými je SR viazaná. Šírenie zbraní hromadného ničenia, vrátane jadrových, chemických, biologických, kazetovej munície etc. (vrátane ich rozmiestňovania na území Slovenskej republiky) nie je upravené v DCA, keďže táto činnosť je zakázaná inými normami medzinárodného práva. Rovnako v DCA nie je upravený zákaz pirátstva, zákaz obchodovania s ľuďmi, zákaz obchodovania s chránenými zvieratami a rastlinami či zákaz nútenej detskej práce, pričom tieto činnosti sú taktiež medzinárodným právom zakázané, avšak v iných zmluvných a obyčajových prameňoch medzinárodného práva. Keďže šírenie jadrových zbraní, rovnako ako iné citované činnosti v tomto odseku, nemá nič spoločné s predmetom DCA, úprava tohto zákazu by bola v rozpore s pravidlami medzinárodnoprávnej normotvorby.

Pripomínam, že Slovenská republika a USA sú zmluvnými stranami Zmluvy o nešírení jadrových zbraní z roku 1968. Dohoda DCA neoprávňuje USA rozmiestniť jadrové zbrane na území SR.

Upozorňujem tiež na základné pravidlo medzinárodného práva, a to, že žiadna bilaterálna zmluva, ani DCA s USA, nemá prednosť pred záväzkami, ktorými je viazaná SR v rámci multilaterálnych dohovorov.

Zároveň si Vás dovoľujem uistiť, že príslušné orgány štátnej správy, vrátane Ministerstva obrany SR a Ozbrojených síl SR, majú vypracované plány a postupy na ochranu kritickej infraštruktúry SR. Osobné hodnotenie Generálneho prokurátora SR ohľadom taktických postupov nepriateľa na území SR v prípade útoku, sa netýka vecnej pôsobnosti GP SR a generálna prokuratúra ani nedisponuje odbornou spôsobilosťou obsahovo riešiť obranu Slovenskej republiky.

5. Odpoveď k čl. 4 ods. 2:

Vzhľadom na potrebu zaistenia rýchleho konania zodpovedajúcemu meniacim sa operačným požiadavkám, ustanovenie o konkrétnych termínoch by nebolo možné realizovať.

6. Odpoveď čl. 4 ods. 3:

Tento článok je v súlade s bežnou praxou. Každý štát v prípade pôsobenia na území cudzieho štátu zodpovedá za kontrolu svojho rozmiestneného materiálu.

Porovnanie znenia čl. 6 ods. 3 DCA so SR s ustanoveniami DCA s Tureckom je hrubým zavádzaním verejnosti vzhľadom na odlišný charakter zmlúv. Navyše, ako som uviedol, Slovenská republika je viazaná medzinárodnými zmluvami v oblasti zákazu šírenia zbraní hromadného ničenia.

7. Odpoveď k čl. 5 ods. 2:

Žiadne ustanovenie DCA neumožňuje ozbrojeným silám Spojených štátov amerických porušovať zákony a iné predpisy Slovenskej republiky. V zmysle čl. 27 DCA majú Spojené štáty americké povinnosť rešpektovať slovenské predpisy v oblasti ochrany zdravia, bezpečnosti, životného prostredia a pod.

DCA upravuje spôsob predkladania a posudzovania nárokov na náhradu škody vzniknutú konaním alebo opomenutím príslušníkov ozbrojených síl USA. Povinnosť náhrady škody je komplexne upravená v zmluvnom dokumente NATO SOFA (článok VIII.), na text ktorého sa v Dohode o obrannej spolupráci odkazuje hneď na niekoľkých miestach. V zmysle článku 1 ods. 2 Dohody „Táto Dohoda stanovuje rámec na posilnené partnerstvo a spoluprácu v oblasti obrany a bezpečnosti medzi Slovenskou republikou a Spojenými štátmi a dopĺňa všeobecné podmienky stanovené v NATO SOFA, pokiaľ ide o prítomnosť ozbrojených síl USA a ich závislých osôb nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, ako aj prítomnosť a činnosti dodávateľov USA nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky v osobitných situáciách uvedených v tejto Dohode.“

Vami navrhované doplnenie znenia dohody nie je možné, vzhľadom na skutočnosť, že po podpise Dohody je jej text nemenný. Do kompetencií NR SR v zmysle Ústavy SR nespadá oprávnenie meniť text už dojednanej medzinárodnej zmluvy.

Zároveň si Vám dovoľujem ozrejmiť, že v otázke prípadného preplatenia zhodnoteného majetku, majú strany iba povinnosť vzájomne konzultovať podmienky vrátenia majetku. Slovenská strana nie je v zmysle tohto ustanovenia povinná súhlasiť s akoukoľvek kompenzáciou zostatkovej hodnoty predmetného majetku.

8. Odpoveď k čl. 7 ods.2:

Dovoľujem si Vás vyvieť z omylu, že „dodávatelia USA“ nie sú presne špecifikovaná skupina osôb. DCA v čl. 2 ods. 4 zahŕňa presnú definíciu „dodávateľov USA“. Návrh GP SR je preto bezpredmetný.

9. Odpoveď k čl. 9 ods. 1:

Takéto tvrdenie len podčiarkuje neznalosť a nedostatok odbornej spôsobilosti GP SR obsahovo riešiť túto oblasť. Zákon č. 124/92 Zb. o Vojenskej polícii uvádza, že udeľovanie EČV a schvaľovanie technickej spôsobilosti vojenských vozidiel (služobných vozidiel ozbrojených síl USA), je v pôsobnosti Vojenskej polície (§ 3 ods. 1 písm. k): Vojenská polícia SR "vedie evidenciu vojenských vozidiel a schvaľuje ich technickú spôsobilosť podľa osobitného predpisu, ktorý určí minister obrany Slovenskej republiky".

Pokiaľ ide rovnaké úlohy voči súkromným, nevojenským vozidlám, vrátane vozidiel dodávateľov, podľa § 3 ods. 2 zákona "Vojenská polícia plní ďalšie úlohy, ak to ustanoví medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná". Táto úloha je stanovená v čl. 9 DCA.

Z ustanovenia čl. 9 ods.1. Dohody jednoznačne vyplýva že za registráciu a postup pri vydávaní preukazov zo strany Slovenskej republiky podľa tohto odseku vykoná Vojenská polícia – v tomto prípade je teda zjavné, že za všetky úkony súvisiace s vydávaním preukazov je zodpovedná Vojenská polícia a tá bude konať v rozsahu jej prislúchajúcich kompetencií a v súlade so zaužívanými postupmi v obdobných situáciách/napríklad aj v koordinácii s Policajným zborom. Ku konštatovaniu GP SR, že takáto úprava je v zásadnom rozpore s vnútroštátnymi právnymi predpismi SR - táto Dohoda je zmysle hierarchie právnych predpisov SR tzv. prednostnou zmluvou.

V zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy SR je Dohoda DCA medzinárodnou zmluvou, ktorá má prednosť pred zákonmi, pretože priamo zakladá práva a povinnosti pre fyzické osoby a právnické osoby. Text Dohody DCA je výsledkom rokovaní na úrovni ústredných štátnych orgánov výkonnej moci. Predstavuje kompromis prijateľný pre obe zmluvné strany.

10. Odpoveď k čl. 9 ods. 2:

Povinnosť dodržiavať všeobecne záväzné právne predpisy Slovenskej republiky sa vzťahuje aj na príslušníkov ozbrojených síl USA, ich rodinných príslušníkov, ako aj iné osoby, ktoré budú podieľať na plnení úloh pre ozbrojené sily USA. Žiadne ustanovenie DCA neumožňuje ozbrojeným silám USA porušovať zákony a iné predpisy Slovenskej republiky.

11. Odpoveď čl. 2 ods. 3:

Pripomienka zo strany GP SR nebola akceptovaná, keďže vecne neprislúcha GP SR. Zároveň sa jedná o ustanovenia, ktoré boli dohodnuté zmluvnými stranami, pričom obe strany považovali nevyhnutné upraviť „status“ civilných osôb nad rámec NATO SOFA a na predmetnom texte sa vzájomne zhodli. Toto ustanovenie má za cieľ upresnenie špecifikácie niektorých osôb s cieľom zamedziť budúcim interpretačným nejasnostiam.

12. Odpoveď k čl. 12 ods. 1:

Na základe ustanovení tejto Dohody je zjavné že trestná jurisdikcia nad príslušníkmi ozbrojených síl US má jasné pravidlá, tieto pravidlá sú priamo upravené v článku, ktorý bol predmetom pripomienky GP SR - v konkrétnych prípadoch trestných činov, ktoré majú pre Slovenskú republiku osobitný význam, môžu slovenské orgány toto vzdanie sa právomoci odvolať, a to písomným vyhlásením, ktoré sa predkladá príslušnému orgánu ozbrojených síl USA najneskôr do tridsiatich (30) dní od prijatia oznámenia uvedeného v odseku 2 tohto článku. Slovenské orgány môžu predložiť vyhlásenie aj pred prijatím tohto oznámenia.

SR sa teda nevzdáva trestnoprávnej jurisdikcie, avšak v prípadoch, ktoré nebudeme pokladať za relevantné vo vzťahu k občanom SR si trestnoprávnu jurisdikciu budú uplatňovať USA. Napr. v prípade že príde ku konfliktu medzi vojakmi USA a nepríde k poškodeniu zdravia občanov SR alebo majetku vo vlastníctve SR alebo občanov SR.

Príslušníci ozbrojených síl USA bez ohľadu na uvedené ustanovenie podliehajú UCMJ t.j. Americkej Vojenskej Trestnej Jurisdikcii.

13. Odpoveď k čl. 12 ods. 4:

Z dikcie ustanovenia jednoznačne vyplýva konkrétna povinnosť príslušníkov ozbrojených síl a závislých osôb a predmetné ustanovenie predstavuje kompromis prijateľný pre obe zmluvné strany. Doplnenie tohto ustanovenia nepovažujeme za potrebné a máme za to, že je dostatočne jasné.

14. Odpoveď k čl. 13 ods. 2:

Predmetné ustanovenie upresňuje postup v prípade vyšetrovania tak, aby sa predišlo situácii, ktorú vo svojej pripomienke uvádza GP SR, preto považujeme návrh vypustenia tohto ustanovenia za nelogický. OČTK nebudú mať žiadnym spôsobom sťažnú svoju činnosť a budú postupovať v zmysle právnych predpisov SR a tejto Dohody.

15. a 16. Odpoveď k čl. 14 ods. 1 a ods. 2:

Je v zodpovednosti USA dohliadať na dodržiavanie disciplíny príslušníkov ozbrojených síl USA. Podobne postupuje aj SR v prípade vyslania príslušníkov Ozbrojených síl SR do zahraničia, napr. na Cyprus alebo do Lotyšska, kde Vojenská polícia SR zodpovedá za disciplínu našich vojakov aj mimo základní, kde sú dislokovaní.

17. Odpoveď k čl. 15 ods. 4:

Ide o dočasnú neprítomnosť z presne špecifikovaných dôvodov, zároveň sa jedná o text ustanovenia ktorý je výsledkom rokovaní na úrovni ústredných štátnych orgánov výkonnej moci. Predstavuje kompromis prijateľný pre obe zmluvné strany.

18. Odpoveď k čl. 24 ods. 2:

Toto ustanovenie je v súlade s diplomatickou praxou, kedy sú zastupiteľské úrady a medzinárodné organizácie štandardne oslobodené od platenia daní z príjmu a sociálnych a zdravotných odvodov v krajine rezidencie. Je na osobnom zvážení a rozhodnutí každého občana SR, či podmienky za akých by sa zamestnal u ozbrojených síl USA, poskytujú dostatočné benefity a ohodnotenie.

19. Odpoveď k čl. 26:

Špecifické postavenie dodávateľov USA vyplýva z predmetu výkonu ich aktivít na území SR. Dodávatelia USA nebudú pôsobiť na vnútornom trhu v SR, a teda v žiadnom prípade nebudú mať nerovnoprávne postavenie vo vzťahu k slovenským fyzickým alebo právnickým osobám na slovenskom trhu. Ich aktivity budú spočívať výlučne len v poskytovaní tovarov a služieb ozbrojeným silám USA.

20. Odpoveď k čl. 28 ods. 1:

Ustanovenie garantuje ozbrojeným silám USA v rozsahu používania vody, elektrickej energie a ďalších verejných služieb podmienky nie menej výhodné ako majú ozbrojené sily SR, alebo SR.

Na predmetné oslobodenie od daní sa vzťahuje rovnaký princíp aký platí pri členoch diplomatických misií a ďalších zástupcoch štátov na území iného štátu, ktorí sú vyňatí z daňovej, colnej a poplatkovej povinnosti (Viedenský dohovor o diplomatických stykoch, Čl. 28). Tieto princípy sa štandardne uplatňujú aj recipročne.

21. Odpoveď k čl. 29 ods. 3:

Priame rokovania, resp. konzultácie, sú hlavným nástrojom štátov v rámci mierového riešenia sporov. Priame rokovania, resp. konzultácie, medzi stranami prípadného sporu sú zároveň aj najefektívnejším nástrojom mierového riešenia sporov. Túto skutočnosť potvrdzuje aj ustanovenie priamych rokovaní, resp. konzultácií, medzi hlavné nástroje mierového riešenia sporov v čl. 33 Charty Organizácie spojených národov. Priame rokovania, resp. konzultácie, sú štandardnou súčasťou rôznych dohôd o obrannej spolupráci, ktorých má SR uzavretých s rôznymi krajinami doslova desiatky. Presne rovnaká forma urovnania

prípadných sporov je uvedená aj v podpísanej Dohode o obrannej spolupráci SR s Ruskou federáciou.

Vzhľadom na citlivý charakter a osobitnú povahu zmlúv v oblasti obrany a bezpečnosti nie je v záujme zmluvných strán poskytnúť informácie týkajúce sa sporov vyplývajúcich z uvedených zmlúv tretej strane. Založenie jurisdikcie Medzinárodného súdneho dvora by spôsobovalo komplikácie aj vzhľadom na skutočnosť, že USA nepristúpili k Štatútu Medzinárodného súdneho dvora. V prípade závažného sporu zmluvných strán nie je vylúčené jeho riešenie formou ad hoc arbitráže.

Verím, že odpovede na otázky z Vašej interpelácie pomôžu zvýšiť informovanosť o jej obsahu a výhodnosti. V prípade potreby som pripravený pokračovať vo vzájomnej diskusii o dôvodoch uzatvorenia Dohody o obrannej spolupráci s USA.

S pozdravom

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'A. H.', with a long vertical stroke extending downwards from the end of the signature.

Vážený pán
Miloš Svrček
poslanec Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava